

ջրանցքին փորուելը, խել մը ընդարձակութեամբ փորուածն է ամենամանր աւազ, որ վախ կու տայ թէ նորէն շուտով լեցուի, որով հարկ պիտի ըլլայ անդադար աւտզահան մեքենաներ գործածել, թէպէտ և մինչև հիմա այս պիտի վտանգ մը դեռ չէ պատահած։ Քանի մը աւազահան մեքենաներ աշխատութեան հետ էին հին Սերապէտնի մօտերը, ուր մէկ երկու գործարաններ ալ կան, գործաւորաց բնակութեան տներով։

Ասկէ սկսեալ նաւը ցամաքէն քաշելով առաջ կ'երթայ, և շոգւոյն կը փոխանակեն ջրինները։ Անապատին մէջէն գեղեցիկ նաւարկութեամբ մը, արծաթափայլ լուսնի լուսով, հասանք Սուէզ՝ առաւօտեան ժամը եօթնին, և պանդոկէն քառորդ մը հեռու ցամաք ելանք։ Ճամբաներնուս վրայ տեսնելու տեղերէն մէկը միայն զանց ըրինք, այսինքն է Շալուֆ ըսուած կտորը, Սուէզէն գրեթէ տասուերկու մղոն դէպ 'ի հիւսիս։ այն տեղ ջրանցքին անկողինը պիտի անցնի կարգ մը բլուրներու մէջէն, որոնք այնչափ բարձրութիւն չունին։

Սուէզի մէջ աշխատութիւնները գլխաւորապէս փողոցներու վրայ կը կատարուին, ուր բազմաթիւ մեքենայք կ'աշխատին փորելու և աստիճանաբար ջրանցքին ուղղութիւնը դէպ 'ի հիւսիս տանելու։

Անմիջապէս Սուէզի պանդոկին դի-

մացը աշխատաւորաց պզտի գաղթականութիւն մը կայ, ջրանցք մը փորելու համար, և ջրանցքին անկողինը անկէ ալ անդին նշանուած է, և տեղ տեղ ալ ըստ մասնէ աւազը վերցուած։

Գիտնալու է որ Պ. տը Լէսէբսկ'աւ պահովէ թէ գալ տարի, որ է 1869, աշխատութիւնները բոլորովին կը լմննան, և թէ նաւերը պիտի կարենան ջրանցքին վրայէն երթեկեկն՝ տարին երեք միլիոն տակառաչափ փոխադրելով։ Եւ կը յաւելու թէ արդէն մօտակայ երկիրները ծախուելով մեծ շահ առաջ եկաւ, մանաւանդ այն երկիրները, որ Բորդ-Սայիտի, Իամայիլիայի և Սուէզի կողմերը կ'իյնան։ Սակայն կան մարդիկ որ չեն յուսար այսպէս շուտ լմննալուն, բայց եղածին նայելով շատ հաւանական է թէ նոյնչափ ատենի մէջ աշխատութիւնները լմննան, և ժամանակաւ մեծ շահու դուռ պիտի ըլլայ։

Այն ճամբորդները որ Հնդկաստան կ'երթան, ուղեւով տեսնալ Ասորիք, կամ Պաղեստին, լաւ կ'ընեն ջրանցքին և Բորդ-Սայիտի ճամբան բռնել, քան թէ Գահիրէի երկաթուղին։ և որովհետեւ շոգենաւները Աղեքսանդրիայէն կ'ելլեն Բորդ-Սայիտ կ'երթան, անոր համար հոս ալ նոյն դիւրութիւնները կրնան ունենալ արեւելի նաւահան գիւտները պտըտելու, ինչ որ կ'ունենային եթէ Աղեքսանդրիայէն ճամբայ ելլէին։

Կաթնալիւձաւու կիկն ու Կաթնաւան։

Բէրրէզ գըլխուն վերեւ կաթի աման մը բարձած

Լաւ մը բարձով հաստատած

Հանգիստ ու անարգել քաղաք հասնիլ կը կարծէր։

Կարճ ու թեթեւ ըղգեստով առաջ կ'երթար մեծաքայլ։

Դիտմամբ արագ շարժելու՝ նոյն օրն արդէն հազածն էր

Բաճկոն՝ կօշիկ պարզ անփայլ։

Հանգրիճաձեւ ինքն ասանկ,

Հաշիւ կ'ընէր որչափ դանկ

Ձեռքը կու գար իր կաթէն . անոր բերած ըստակով
Հարիւր մ՝ հաւկիթ կը զընէր . թուխս կը զընէր երեք հեղ,
Եւ բանն աղէկ կը յաջողէր իւր մըտադիր խընամով :

Ինծի համար զըժուար չէ ,

Կ'ըսէր մըտքէն , տանըս բոլորը վառեակներ մեծցընել :

Աղուէսն որչափ ալ լափէ

Ճարպիկութեամբ , մընացածովն ես կըրնամ խոզ մը զընել .

Դիւրին է զինքն առանց մեծ ծախք մը բանալու գիրցընել .

Գընած ատենէս լաւ մը լեցուն էր արդէն .

Կըրնամ կըրկին ծախելով աղէկ ըստակ ձեռք բերել :

Եւ ո՞վ կըրնայ զիս արգիլել որ ախոռին մէջ պահեմ՝

Կով մը հանգերձ իր հորթով եթէ ձեռք տայ գլիններնին ,

Որոնց հօտին մէջ հոս հոն պիտի տեսնեմ ցատկելնին :

Ասոր վըրայ ինքն ալ Բէրրէդ վեր կը ցատկէ խընտուժով ,

Կըթափի կաթն . ողջամբ մընան թուխս , վառեակ , խոզ , հորթն ու կով :

Ըստացուածոց տէր կընիկն աչք մը տալով ցաւագին

Գետին թափուած իւր ընչից

Գընաց պատմեց փեսային ,

Թէ կրեց վըտանդ առ կռան կից :

Ասով զաւեշտ շինուեցաւ

Որ կարնաման կոշուեցաւ :

ԼԱ ՖՈՆԴԵՆ

ԲԱՆԱԼԻՓ

ԲՆՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵՒՈՒԹԻՅ

Ա

Երկրաքանական .

1 Կենդրոնական տաքութիւն . — Ինչո՞ւ հա-
մար երկրիս երեսը կամ ծոցն գրեթէ միա-
կերպ կը մնայ : — Անոր համար որ երկրիս
տաքութիւնն ալ միակերպ կը մնայ :

2 Ի՞նչ է երկրիս տաքութիւնն : — Այն
տաքութիւնն է որ բուն իր մէջ կայ , և
դրսէն պատճառած չէ :

3 Ինչո՞ւ համար հանքերու և վիհերու
մէջ աւելի տաք կ'ըլլայ : — Վասն զի որ-
չափ աւելի երկրիս խորը ինջցըլի , կամ
կենդրոնին մօտեցուի , այնքան ալ տաքու-
թեան կենդրոնին մօտ կ'ըլլայ : (Երկրիս

որ և է կողմը 30 կամ 40 մեդր խորութե-
նէն կը սկսի տաքութիւնն աճիլ :)

4 Ինչո՞ւ համար երկրիս կենդրոնն աւե-
լի տաք է : — Վասն զի տառնօք բոլոր եր-
կրիս հալած վիճակի մէջ էր , վերջէն ե-
րեսը կամ վերի կողմը պաղած և կարծրա-
ցած է , բայց խորը դարձեալ հալած է :

5 Ի՞նչպէս պաղեր և կարծրացեր է եր-
կրիս : — Այնպէս ինչպէս որ մեծ զան-
գուած մը երկաթի կամ կապարի կը
կարծրանայ , իր տաքութեան մասնական
կորստեամբ :

6 Ինչո՞ւ համար կենդրոնը դեռ հալած
վիճակի մէջ կը մնայ : — Վասն զի իր
կարծրացեալ կեղևն ջերմութեան աղէկ
հաղորդիչ չէ , անոր համար չկրնար ցը-
րուել ներքին տաքութիւնը :

7 Թէ որ երկրիս քիչ մը խորն ալ այն-
քան տաք է , ինչո՞ւ համար շատ խորունկ
աղբիւրներ կան որ ցուրտ են : — Աղբե-
րաց խորութիւնն կարծուածին չափ չէ . և
չեն հասնիր 30-40 մեդր խորութեան ուր